ПОЛОЖЕННЯ

про Ботанічний сад Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ

2026 рік

ПЕРЕДМОВА

1. ВНЕСЕНО	Директором Ботанічного саду Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
2. РОЗРОБНИК	Стефанюк Роман Петрович
3. РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО	Вченою радою Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Протокол від 31 березня 2026 р. № 06
4. ВВЕДЕНО В ДІЮ	наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника від 09 квітня 2026 р. № 471
5. УПРОВАДЖЕНО НА ЗАМІНУ	Положення про Ботанічний сад Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника №07\04 23.03.2023 р.

© Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026

Усі права на цей документ належать
Карпатському національному університету імені Василя Стефаника.
Будь-яке копіювання, відтворення чи поширення змісту документа (повністю або частково) без офіційного дозволу університету заборонено.

1. Загальні положення

1.1. Ботанічний сад Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі - Ботанічний сад) створений відповідно до постанови Верховної Ради України № 177-ВР від 22 вересня 1994 року “Про програму перспективного розвитку заповідної справи в Україні” (“Заповідники”), наказу Міністерства освіти України № 354 від 22 грудня 1994 року “Про організацію виконання постанови Верховної Ради України” від 22 вересня 1994 року “Про програму перспективного розвитку заповідної справи в Україні” (“Заповідники”), наказу Міністерства освіти України № 378 від 22 листопада 1997 року "Про створення Ботанічного саду Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника” та постанови Івано-Франківської міської Ради народних депутатів № 256 від 25 липня 1997 року "Про погодження матеріалів попереднього погодження місця розташування ботанічного саду”, оголошений як об'єкт природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

1.2. Відповідно до Закону України “Про природно-заповідний фонд України” Ботанічний сад є науково-дослідною природоохоронною установою.

1.3. Ботанічний сад є структурним підрозділом Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі - університет), в подальшому зі своїм найменуванням та емблемою, що реєструються у встановленому порядку.

1.4. Зміна меж, категорії та скасування статусу території Ботанічного саду проводиться відповідно до законодавства.

1.5. Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму і характер функціонування Ботанічного саду визначаються у цьому Положенні.

1.6. Межі Ботанічного саду встановлюються в натурі (на місцевості) відповідно до законодавства. До встановлення меж Ботанічного саду його межі визначаються відповідно до Проекту створення Ботанічного саду

1.7. Відповідальність за належне утримання території Ботанічного саду несуть особи, визначені законом.

1.8. Поштова адреса: Ботанічний сад Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, вул. Шевченка,57, м. Івано-Франківськ.

1.9. Зміни та доповнення до Положення проводяться згідно чинного законодавства.

1.10. Ботанічний сад має штати адміністративно-господарського та обслуговуючого персоналу, а також сезонних працівників.

2. Основні завдання

2.1. Ботанічний сад створено з метою збереження, вивчення, акліматизації, розмноження в спеціальних умов представників рідкісних і типових видів місцевої і світової флори, а також створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій, ведення наукової, навчальної і екологічної робіт.

2.2. Головними завданнями Ботанічного саду є:

- збереження та поповнення в штучних умовах колекцій генофонду живих рослин місцевої та світової флори, особливо рідкісних та унікальних;
- проведення науково-дослідних робіт з проблем охорони біорізноманіття, інтродукції та акліматизації, розмноження й ефективного використання рослин;
- ведення первинного обліку кадастрових відомостей про колекційний фонд Ботанічного саду та флористичне різноманіття інших об’єктів природно-заповідного фонду;
- створення дослідно-виробничих ставків для вивчення епізоотичних процесів.

2.3. Отримання якісного насіннєвого і вегетативного садивного матеріалу, який пристосований до місцевих екологічних умов.

2.4. Догляд та утримання експозиційних, колекційних ділянок, реконструкція

насаджень.

2.5. Проведення інвентаризації зелених насаджень на території Ботанічного саду.

2.6. Проведення практики студентів, організація конференцій та екскурсій.

2.7. Впровадження освітніх програм в галузі екології та лісового господарства.

2.9. Проведення науково-дослідної роботи на експозиційно-колекційних ділянках трав'янистої флори, вивчення біоекологічних особливостей росту та розвитку рідкісних і зникаючих видів рослин природної флори.

2.10. Видання наукових праць: довідників, каталогів, путівників, монографій, класифікаторів та отримання патентів.

3. Функції

3.1. Науково-дослідна робота проводиться з метою розробки наукових основ збереження, відтворення і використання природних ресурсів та особливо цінних ботанічних об'єктів.

3.2. Культурно-просвітницька робота проводиться освітньо - це виховна робота серед населення та студентів з метою формування у них екологічного світогляду, підвищення екологічної культури, поширення екологічних та природоохоронних знань.

3.3. Навчально - допоміжна – Ботанічний сад є навчальною базою для студентів університету, а також регіональним центром поширення екологічних знань, освіти і виховання студентів, учнів інших навчальних закладів та населення.

4. Права та обов'язки

4.1. Права:

- брати участь в екологічних, регіональних, галузевих, державних, загальнодержавних, міжнародних програмах, а також конференціях, симпозіумах, тощо;

- здійснювати наукову та науково-дослідну діяльність на замовлення та у відповідності до договорів укладених між Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника та іншими організаціями і установами з природоохоронних та інших питань, віднесених до компетенції Ботанічного саду.

4.2. Обов'язки:

- зберігати та примножувати колекції деревних та трав'янистих рослин;
- створювати насіннєвий фонд та видавати каталог насіння;
- проводити науково-дослідні роботи згідно з тематичним планом та завданнями, викладеними в цьому Положенні;
- забезпечити дотримання трудової дисципліни, здійснювати контроль за збереженням майна і дотриманням законності в усіх сферах діяльності Ботанічного саду;
- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, норм та правил охорони праці, безпеки виконання робіт та протипожежних заходів;
- інші обов'язки, визначені Законом України «Про природно-заповідний фонд» укладених між Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника

5. Керівництво

5.1. Управління Ботанічним садом здійснює директор.

Директор призначається та звільняється наказом ректора університету згідно з чинним законодавством і несе повну відповідальність за діяльність Ботанічного саду, забезпечує дотримання природоохоронного режиму, збереження і охорону території та об'єктів Ботанічного саду під час здійснення природоохоронної, наукової, господарської та іншої діяльності.

5.2. Директор Ботанічного саду:

- забезпечує виконання завдань Ботанічного саду, зазначених у пункті 2 цього Положення;
- представляє Ботанічний сад в органах державної влади, місцевого самоврядування, а також підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності, у тому числі міжнародних;
- здійснює керівництво науковою та адміністративно-господарською діяльністю;
- контролює дотримання правил внутрішнього розпорядку;
- у межах своєї компетенції видає розпорядження, які є обов’язковими до виконання;
- визначає функціональні обов’язки працівників Ботанічного саду;
- з питань науково-дослідної та навчальної роботи звітується перед вченою радою університету, а з питань фінансово-господарської діяльності звітує перед ректором;
- здійснює інші повноваження відповідно до чинного законодавства.

6. Організація роботи

6.1. Для забезпечення необхідного режиму та ефективного використання, територія Ботанічного саду може поділятися на такі зони:

1) експозиційна (відвідування якої дозволяється в порядку, що встановлюється директором Ботанічного саду);

2) наукова (до складу якої входять колекції рослин, експериментальні ділянки, розсадники, шкілки тощо, які мають право відвідувати лише співробітники Ботанічного саду у зв’язку з виконанням ними службових обов’язків, а також спеціалісти інших установ з дозволу адміністрації Ботанічного саду);

3) заповідна (відвідування її забороняється, крім випадків, пов'язаних з проведенням наукових спостережень);

4) адміністративно-господарська.

6.2. Зонування території Ботанічного саду проводиться відповідно до чинного законодавства.

6.3. На території Ботанічного саду забороняється будь-яка діяльність, що не пов’язана безпосередньо з виконанням завдань Ботанічного саду та загрожує збереженню колекційного фонду, а саме:

- будь-яке будівництво, не пов’язане з діяльністю Ботанічного саду;
- будь-які роботи, що можуть призвести до зміни гідрологічного режиму території;
- проїзд усіх видів транспорту без перепустки, виданої адміністрацією;
- вигул тварин;
- катання на велосипедах, ковзанах, лижах, санчатах, інші дії, що можуть завдати шкоди колекціям рослин;
- збір або знищення окремих рослин, їхніх квітів та плодів, будь-яке пошкодження дерев та чагарників, газонів, квітників тощо;
- влаштування місць відпочинку (за виключенням спеціально відведених місць), розведення вогнищ тощо;
- забруднення та засмічення території Ботанічного саду.

6.4. Охорона Ботанічного саду покладається на відповідну службу його охорони, яка створюється у складі керівництва та діє на підставі вимог даного Положення та чинного законодавства України.

6.5. Директор Ботанічного саду несе повну відповідальність за забезпечення режиму охорони території, збереження, відтворення і раціональне використання природних ресурсів та штучних комплексів.

6.6. Охорона Ботанічного саду включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення та використання його рослинного світу відповідно

до вимог природоохоронного законодавства України.

6.8. Використання природних ресурсів у науково-дослідних, оздоровчих та рекреаційних цілях, інші види природокористування, передбачені Проектом організації території Ботанічного саду здійснюються на основі лімітів, затверджених в установленому порядку.

6.9. Проведення всіх видів рубок та інших господарських заходів, в тому числі в паркових зонах та експозиціях, здійснюється в установленому порядку за погодженнями з управлінням екології та природних ресурсів Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

6.10. Державний контроль за додержанням режиму території Ботанічного саду здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, посадовими особами служби державної охорони природно-заповідного фонду України та іншими уповноваженими законом державними органами, його органи на місцях та інші спеціально уповноважені державні органи.

6.11. Місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевого самоврядування сприяють охороні, збереженню території Ботанічного саду та відновленню природних екосистем.

6.12. Порушення природоохоронного законодавства на території Ботанічного саду тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

6.13. Відповідальність несуть винні особи за такі порушення законодавства у сфері природно-заповідного фонду:

а) порушення встановленого режиму охорони та використання територій і об’єктів природно-заповідного фонду;

б) незаконне або нецільове використання земель, вод, лісів, рослинного і тваринного світу в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

в) самовільне зайняття земельних ділянок природно-заповідного фонду або використання їх не за цільовим призначенням;

г) пошкодження, знищення або погіршення стану природних комплексів, об'єктів, рослинного і тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;

д) проведення на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду забороненої господарської, будівельної чи іншої діяльності;

е) невиконання або неналежне виконання вимог щодо охорони, збереження та використання територій і об'єктів природно-заповідного фонду;

є) порушення порядку надання територіям і об'єктам статусу природно-заповідного фонду, а також порядку їх організації та функціонування;

ж) невиконання законних приписів органів державного контролю у сфері охорони природно-заповідного фонду;

з) інші порушення вимог законодавства про природно-заповідний фонд.

Науково-дослідна робота

6.16. Наукові дослідження в Ботанічному саду проводяться з метою розробки наукових основ збереження, відтворення і використання природних ресурсів та особливо цінних ботанічних об'єктів.

6.17. Науково-дослідна діяльність включає:

- проведення наукових досліджень;
- здійснення фонового екологічно моніторингу;
- участь в екологічних, регіональних, державних, загальнодержавних, міжнародних програмах тощо;
- формування фондів наукових матеріалів (поповнення гербарних і

колекційних матеріалів, фонотек, ценотек тощо);

- видання наукових публікацій, монографій, посібників, збірників, підручників тощо.

6.18. Наукові дослідження в Ботанічному саду проводяться за такими напрямами:

1) відтворення біологічної різноманітності рослинного і тваринного світу, розробка наукових основ її охорони, особливо рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин;

2) опрацювання практичних й теоретичних питань інтродукції та акліматизації рослин;

в) дослідження фізіолого-біохімічних особливостей інтродуцентів та способів підвищення їх резистентності;

г) розробка наукових основ декоративного садівництва та ландшафтної архітектури;

д) вивчення методів захисту інтродуцентів від шкідників і хвороб;

е) дослідження генетичних і фізіолого-біохімічних аспектів стійкості рослин до техногенних факторів забруднення навколишнього середовища;

є) створення нових сортів польових, декоративних та лікарських рослин;

ж) створення комп’ютерних баз даних про колекційні фонди рослин, рідкісні та корисні рослини регіону, комп’ютеризацію інших досліджень.

6.19. Для проведення наукових досліджень в Ботанічному саду здійснюють наступні заходи;

- проводяться роботи по збереженню та поповненню колекцій;
- створюються експериментальні ділянки, шкілки, цільові лабораторії, гербарій;
- проводяться експедиції для вивчення рослин і збагачення колекційних

фондів, створюється обмінний насіннєвий фонд.

- видаються наукові праці, каталоги насіння рослин та інші публікації пов'язані з науково-дослідною роботою Ботанічного саду.

6.20. Плани науково-дослідних робіт Ботанічного саду включаються до тематичного плану факультету природничих наук. Провідною кафедрою з наукового керівництва є кафедра біології та екології університету.

6.21. Наукові дослідження на території Ботанічного саду можуть здійснюватися іншими науково-дослідними установами і організаціями на основі спільних програм і планів науково-дослідних робіт та спеціальних угод між цими установами і організаціями з ректором університету.

6.22. Ботанічним садом ведеться первинний облік кадастрових відомостей щодо його території та об'єктів.

6.23. Основною формою узагальнення наукових досліджень та спостережень на території Ботанічного саду є опублікування наукових праць, каталогів, довідників тощо та заключних звітів про виконані науково-дослідні роботи у встановленому порядку.

7. Навчальна та освітньо-виховна діяльність

7.1. Ботанічний сад є навчальною базою для студентів університету, а також регіональним центром поширення екологічних знань, освіти і виховання студентів, учнів інших навчальних закладів та населення.

7.2. У Ботанічному саду проводиться освітньо-виховна робота серед населення міста з метою поширення екологічних та природоохоронних знань. Для цього використовуються колекції живих рослин, створюються спеціальні експозиції, кутки або музеї природи, прокладаються пізнавальні маршрути, видається науково-популярна література, путівники, буклети тощо, організовуються лекції, семінари, виступи в пресі, на радіо й телебаченні.

7.3. Екологічно-освітня робота на території Ботанічного саду здійснюється

шляхом:

- співробітництво з іншими установами, організаціями природоохоронного спрямування, в тому числі з навчальними закладами;
- співпраця з громадськими, державними та міжнародними еколого-освітніми організаціями;
- організація масових еколого-освітніх заходів тощо.

8. Матеріально-технічне забезпечення, фінансування та господарська діяльність

8.1. Відповідно до статті 80 Закону України „Про освіту“, майно закладу вищої освіти є державною власністю та закріплюється за ним на праві оперативного управління. Усе майно Ботанічного саду перебуває у державній власності та закріплене на праві оперативного управління за Карпатським національним університетом імені Василя Стефаника.»

8.2. До матеріально-технічної бази Ботанічного саду належать колекційні фонди та всі інші основні засоби наукового й господарського призначення, які знаходяться в його розпорядженні. Майно Ботанічного саду є державною власністю і не підлягає приватизації.

8.3. Майно Ботанічного саду є державною власністю і закріплюється за матеріально відповідальною особою. Директор володіє, користується і розпоряджається вказаним майном, вчиняючи щодо цього дії, які не суперечать чинному законодавству і цьому Положенню.

8.4. Земля, основні фонди, інше державне майно не можуть бути предметом застави.

9. Взаємовідносини

9.1. Ботанічний сад бере участь у міжнародному співробітництві з актуальних проблем збереження, використання і розвитку ботанічних садів, в

обміні рослинним матеріалом, науковою інформацією, в проведенні наукових конференцій, симпозіумів, спільних експедицій, у видавничій діяльності тощо.

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№ з/п	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	змінено	нового	вилученого			
1	весь документ змінено			наказ від 04.03.2026 року №285	16.02.2026	Стефанюк Роман Петрович